

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1927 kl. 2 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, i anledning av väckt motion, II: 257, angående förbud för polismän och åklagare att driva privat advokatverksamhet.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 257, som för beredning remitterats till utskottet, har herr *Dahlén* m. fl. hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om meddelande av bestämmelser, varigenom polismän och åklagare förbjudas att vid sidan av sin tjänst driva verksamhet såsom privatadvokater.

Motionen.

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motionen.

Yttranden över motionen hava på därtill given anledning avgivits av Styrelsen för Sveriges Advokatsamfund, Styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler, Styrelsen för föreningen Sveriges stadsfiskaler och Styrelsen för Svenska polisförbundet.

Yttranden.

Styrelsen för Advokatsamfundet finner det vara av principiella och praktiska skäl av vikt, att icke någon polisman eller åklagare — och allra minst de högre — tillåtas bedriva yrkesmässig advokatverksamhet, men anser att förbud häremot icke lär kunna stadgas i administrativ väg. Ifråga om den största gruppen av åklagare, landsfiskalerna, uttalar styrelsen den meningen, att frågan för denna grupps vidkommande av rent praktiska skäl knappast kan lösas annat än i samband med en djupgående reformering av åklagareväsendet och en samtidigt företagen lönereglering. Vad åter angår stadsfiskalerna och de kommunalt anställda polismännen finner styrelsen att frågan i vad densamma berör nämnda grupper torde efter hand kunna ordnas i samband med blivande löneregleringar. I samband härmed erinrar styrelsen att i några av rikets städer det för stadsfiskalen gällande tjänstgöringsreglementet innehåller mer eller mindre långt gående förbud för stadsfiskalen att driva advokatverksamhet, och har styrelsen i underdånig framställning hemställt, att dylikt förbud må intagas jämväl vid förekommande ändringar i tjänstgöringsreglemente för stadsfiskal. Slutligen meddelar styrelsen att denna vid utarbetande av Advokatsamfundets yttrande över Processkommissionens betänkande kommer att upptaga det i motionen berörda spörsmålet till närmare prövning.

Styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler erinrar att landsfiskalerna äga i likhet med övriga ämbets- och tjänstemän med undantag för ett par kate-

gorier åtaga sig såväl privata uppdrag av alla slag som enskilda befattningar med eller utan tillstånd av överordnade myndigheter samt att om landsfiskals rättighet att inför domstol föra annans talan är uttryckligt stadgat i 15 kap. rättegångsbalken. I detta sammanhang ifrågasattes befogenheten att på administrativ väg utfärda det förbud, som i motionen avses. Vidare framhåller styrelsen det nära sambandet mellan ett dylikt förbud och landsfiskalernas avlöningsförhållanden.

Styrelsen för föreningen Sveriges stadsfiskaler framhåller att stadsfiskalerna, som ej äro statsanställda, icke utöva privat verksamhet av sådant slag, att därav behöver uppkomma pliktollisioner, varför styrelsen avstyrker bifall till motionen.

Styrelsen för Svenska polisförbundet finner det i motionen framförda önskemålet föga motiverat, men vill givetvis icke motsätta sig, om bestämmelser i nu förevarande avseende överhuvudtaget anses böra utfärdas, att dessa vända sig mot sådan advokatverksamhet, som verkar hindrande eller till skada för tjänstens behöriga utövande. Emellertid anser styrelsen att nu gällande bestämmelser i polisreglementet äro fullt tillräckliga i vad frågan berör polisman, som icke är polischef.

Utskottet.

Utskottet finner det i motionen avhandlade spörsmålet till huvudsaklig del hänföra sig till landsfiskalernas tjänsteområde, medan stadsfiskalernas och de kommunalt anställda polismännens befattning med privat advokatverksamhet lämnats utanför. Med anledning härav och då under ärendets beredning jämväl framgått, att frågan om och i vad mån stadsfiskalerna skola medgivas rätt att vid sidan om tjänsten utöva enskild verksamhet regelmässigt låter sig ordnas vid gång efter annan förekommande nyregleringar av tjänsterna eller ändringar i vederbörandes tjänstgöringsreglementen samt det vidare torde få anses själfallet, att polismännens enskilda verksamhet är av skäligen ringa omfattning med stark begränsning av området för sådan verksamhet, har utskottet funnit övervägande skäl tala för att i utlåtandet över motionen behandla däri framställt yrkande allenast i vad detsamma avser landsfiskalerna.

I anslutning härtill anser sig utskottet böra framhålla, att spörsmålet om en effektiv begränsning av landsfiskalernas sysslor vid sidan om tjänsten behandlades vid 1917 års riksdag i samband med därvid beslutad omorganisation av fögderiförvaltningarna, varvid riksdagen i skrivelse den 31 maj, nr 216, erinrade därom, att särskilt landsfiskalerna icke voro helt upptagna av sin stats-tjänst och flestades sysslade med enskilda angelägenheter i större omfattning, än som alltid kunde vara tjänligt för deras ställning och arbete i övrigt. Med anledning härav och sedan 1902 års löneregleringskommitté den 11 maj 1923 avlämnat förslag till lönereglering för befattningshavare vid länsstyrelserna uppdrogs åt 1924 års landsstatslönesakkunniga att inom socialdepartementet biträda dels med överarbetning av nämnda förslag, dels ock med utarbetande av förslag till lönereglering för fögderiförvaltningarnas tjänstemän. I enlighet med lämnat

direktiv rörande verkställigheten av det sistnämnda uppdraget avlämnade de sakkunniga sitt betänkande i ämnet den 20 november 1924. Ur detta betänkande anser sig utskottet böra återgiva följande utdrag:

»En effektiv begränsning av landsfiskalernas sysslor vid sidan om tjänsten utgör, enligt de sakkunnigas mening, en nödvändig förutsättning för genomförandet av den nu tilltänkta löneregleringen för ifrågavarande befattningshavare.

Redan i det föregående hava de sakkunniga haft anledning framhålla, att ett stort antal av landsfiskalerna i mer än önskvärd omfattning ägnat sig åt enskilt förvärvsarbete. I många fall har säkerligen en väl låg avlöning givit den första impulsen till att förbättra läget genom förvärv utom tjänsten; och så har det varit svårt att hålla måttan, helst tillfälle till enskilt förvärv på många orter ganska rikligt erbjudit sig. Det har ock legat i distriktens intresse att för allihanda ombudsmannaskap, förvaltningar och utredningar av enskild natur hava tillgång till en opartisk, respektabel man med en avsevärd utbildning och sakkunskap i dylika ärenden. För landsfiskalernas överordnade har det därför icke gällt att hindra dylikt förvärv men väl att, med de egentligen rätt svaga medel som stått till buds, söka förekomma överdrift i en i sig icke klandervärd verksamhet.»

»Det är ofta nog till allmän nytta, att landsfiskalen finnes att tillgå såsom rättegångsombud för invånare i orten, vilka eljest kunna hava svårt att finna lämpligt ombud i rättegångar. Men man måste rikta sig bestämt mot den överdrift, som ligger däri, att landsfiskalen yrkesmässigt utövar advokatverksamhet vid sidan av sin tjänst. Vad som i detta hänseende kan åtgöras torde närmast vara att förbjuda landsfiskalen att uppträda såsom rättegångsombud för annan i enskilt mål vid annan domstol än den, inför vilken han har att å tjänstens vägnar uppvakta.»

»I anslutning till dessa bestämmelser hemställa de sakkunniga, att i sammanhang med lönereglering för landsfiskalerna må meddelas bestämmelse därom, att landsfiskal icke må ensam eller jämte annan eller genom annan förrätta annan försäljning genom auktion än sådan, med vilken han har att å tjänstens vägnar taga befattning, att landsfiskal icke må vara konkursförvaltare i annat fall, än som avses i 43 § konkurslagen, att landsfiskal icke må uppträda såsom rättegångsombud för annan i enskilda mål vid annan domstol än den, inför vilken han har att å tjänstens vägnar uppvakta.»

Sedan infordrade yttranden över förslaget inkommit, bereddes de sakkunniga tillfälle att verkställa den överarbetning av förslaget, som befundes erforderlig i anledning av vad de särskilda länsstyrelserna i ärendet anförde och avlämnade

de sakkunniga förnyat yttrande den 6 juli 1926, varvid i det nu förevarande spörsmålet anfördes följande:

»Det tredje av de sakkunniga föreslagna förbudet avsåg *uppträdande såsom rättegångsombud* för annan i enskilt mål vid annan domstol än den, inför vilken han har att å tjänstens vägnar uppvakta. Detta förslag föranleddes därav, att man måste bestämt rikta sig mot den överdrift, som ligger däri, att landsfiskalen yrkesmässigt utövar advokatverksamhet vid sidan av sin tjänst. Å andra sidan har man icke velat lägga hinder i vägen för ett ombudsskap till förmån för innevånarna i orten, som eljest kunnat hava svårt att finna lämpligt ombud i uppkommen rättegång.

13 länsstyrelser hava anslutit sig till de sakkunnigas förslag. Av dessa länsstyrelser hava 6 föreslagit att det skulle medgivas landsfiskal att uppträda vid domstol i den ort, där han är bosatt, även om denna domstol ej är den, vid vilken han har att uppvakta å tjänstens vägnar. En bland de sex länsstyrelserna har dock begränsat sitt förslag att omfatta endast det fall, att landsfiskalen därvid uppträder såsom ombud för inom sitt distrikt bosatta personer. 2 länsstyrelser av de 13 hava vid sitt tillstyrkande fäst det förbehåll, att lönen för landsfiskalerna skulle göras tillräckligt stor. En länsstyrelse har föreslagit 3 års övergångstid för tillämpningen av denna bestämmelse.

5 länsstyrelser hava avstyrkt de sakkunnigas förslag. Av dessa länsstyrelser hava dock en förklarat det vara mindre lämpligt att landsfiskalen uppträder som rättegångsombud utom sitt distrikt, såvida det icke sker på den ort, där landsfiskalen bor, en annan föreslagit, att länsstyrelsen skulle få uppdrag att förordna om inskränkningar i ombudsverksamheten, och en tredje förklarat, att länsstyrelsen torde kunna själv ingripa i enstaka fall.

6 länsstyrelser hava icke gjort något uttalande i denna fråga.

För att i lämplig mån begränsa en advokatverksamhet, som visar en viss benägenhet att breda ut sig på tjänstens bekostnad, finnes förvisso ingen annan väg än förbudet för landsfiskalen mot uppträdande som rättegångsombud utom hans distrikt. De sakkunniga finna dock det förslag billigt, som innefattar, att landsfiskal skulle få vara rättegångsombud även vid annan domstol å den ort, där han är bosatt. Dock bör — såsom av en länsstyrelse föreslagits — talan i detta fall icke få föras för annan än den, som är bosatt inom landsfiskalens distrikt.

Lydelsen av ifrågavarande förbud skulle alltså bliva följande: Landsfiskal må icke uppträda såsom rättegångsombud för annan i enskilda mål vid annan domstol än den, inför vilken han har att å tjänstens vägnar uppvakta; dock vare det landsfiskalen icke betaget att å ort, där han är bosatt, föra talan för person, boende inom hans distrikt, jämväl vid annan domstol än den, där landsfiskal har att å tjänstens vägnar uppvakta.»

Av denna redogörelse framgår, att det spörsmål, varom nu är fråga, numera föreligger i fullständigt utrett skick. Vid sådant förhållande och då förslaget,

som i allt väsentligt synes vara ägnat att avhjälpa de i motionen anförda olägenheterna, inom nära liggande tid torde komma att föreläggas riksdagen, får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 257, ej må till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 maj 1927.

På utskottets vägnar:

HELMER LAGERKWIST.

Närvarande: herrar Lagerkwist, Lejfler, Eklund*, Werner*, Bergström i Bäckland*, Andersson i Falkenberg, Bergström i Hälsingborg, Samuelsson, Mårtensson* och Olsson i Broddbo.

* Ej närvarande vid justeringen

Reservation

av herr *Samuelsson*, som yrkat bifall till motionen.
